

bod uit van
ting al hun
u zal dit
nige wezen.
enig doctor
mt, dat hij
oring ver-
en van haar
gevolge zou
ische belang
wegen dan

r Groningen
el van ons
ugblik wier-
in 1886 en
volgen:

de pers der
wist wel dat
4 de Afchei-
leantie, hier
erk Gods bij
le Hervormde
wordt, of als

hoe een man
van a tot z.
Hoedema-
zoo ontvond
n het Geden-
ken en samen-
en, wordt o.
oor de heile
tijd op touw
uonaal wilde
thoaire trek
opmerksaam-
Geref. Kerken
naast het zeer
illig gevonden
utopaire trek
porpiong dier
daarmede be-
die niet is de
oor den geest
hart waardoor
etreden, maar
men, wereld-
Het slangen-
en boezem der
gelijk die dit
at de wrange

oorbij te zien,
deze Kerken
n. Zij kunnen
erscheid ver-
at de oorzaak
ben een banier
n kan onder-
ase kerk mist
deze rechten
iet meer zou
danig bejijdt
Christus den
n, dat wij dit
orte jaren to-
nnen, dat als
ocht kunnen
kie kan hand-
ren, maar meer
geval is.

te Hervormde
n een kwart-
id voorbij is
kt.
nig altoos de
Doleantie
gewest; dat
Koning der
schijnen de
k maar niet

og uit Lex-
de schrijven:
EN.

ge gemeente-
t, die hande-
deeling, een
worden per-
of geschrapt,
genoten, maar
onder de on-
et. Blijken de
voerde debat-
uten degenen
draagt van
wel bedeeing
nigerlijke on-
an der Kier-
terlijke onder-
end bij onver-
n, als er inder-
behoefte van
aat dat met
n noodstand,
drijver. En
n kerken die
de goederen
laten komen,
an ook geen
swet. (Arrest
el 1891). Er
de diaconie
die zij helpt,
use, die men
luit. Welnu,
iet van het
kelijk staat
ing van nood
n, zal zij het
aat aan een

kinderen, de
schen vallen
het uiteraad
n. De kerk,
t over goede
ing, om de
loen. Welnu,
paan komen,
stigen" gaat
or den zwa-

zulk een ge-
t zon weren,
n. Want de
stand, welke
stigen. "En
behoefte van
n. Hier helpt

de broederlijke liefde, éér het zoover komt.
Maar wij gaan nog een stap verder.
De kostwinner of de vrouw van dat gezin
wordt ziek. Dan komt er wel waarlijk nood.
De Diaconie ondersteunt; maar ook die onder-
steuning tast het kiesrecht niet aan. Wel is de
eerste eigenschap van onderstand in den zin
der Kiewet aanwezig: er is nood. Maar nog
niet de tweede: het gezin behoort nog niet tot
de paupers. (Zie o.a. Elenbaas over de Kiewet).
Men gevoelt, dat er dus geen sprake van is,
dat diaconale hulp aan fatsoenlijke arbeiders-
gezinnen in gevallen van ziekte, overlijden,
tijdelijke werkloosheid, strenge winterkoude,
enz. van het kiesrecht zou mogen uitsluiten.
Een Diaconie, die over voldoende middelen be-
schikt en haar plicht verstaat, zal slechts bij
uitzondering een armzalige in den zin der
Kiewet te noteren hebben.

Voor tweeërlei is hier dus deser dagen voor
onze diakenen zorg te dragen:

re dat zij van de door hen ondersteunde
broeders geen andere opgeven dan die waar-
lijk door de Kiewet bedoeld worden. En dat
sullen er — zoo zij hun roeping getrouw konden
zijn — zeer weinigen zijn;

re dat zij, wanneer straks tusschen 23 Maart
en 31 April de kieslijst ter lezing ligt,
terdege nota nemen of ook geen anderen dan
de door hen opgegeven van de kieslijst ge-
schapt zijn.

Het is waarlijk al erg genoeg, dat er armoede
zijn kan, die met kiesrechtdering gestraft
wordt, — laat ons waken, dat hier geen streep
verder gegaan wordt dan de wet verdort.

Dr. H. H. K.

Rechtsafel.

Dr. P. D. CHANTÉPIE DE LA SAUSSAYE, hoog-
leraar te Leiden. HET CHRISTELIJK LEVEN.
Haarlem. De Erven F. Boon. 1910.

I.

De bepaling in de Wet op het Hooger
Onderwijs, dat aan de openbare Universiteiten
in de Faculteit der Godgeleerdheid onderwijs
moot worden gegeven in de ZEDEKUNDE, is voor
de Christelijke ethiek, om het op zijn zachtst
te zeggen, niet gunstig geweest.

In de dagen toen de Wet werd gemaakt, was
ten onzent de onderscheiding opgekomen van
ZEDERKUNDE en ZEDELEER. Een op zich zelf vrij
onschuldige en ook wel bruikbare, indien men
haar verstaat als theoretische tegenover praktische
ethiek.

Aan een levensleer, het zij dan descriptief of
prescriptief, dient toch vooraf te gaan een
theorie omtrent vragen als die over ontstaan en
wezen van het zedelijke.

Bedenkelijker werd deze onderscheiding echter
toen men onder ZEDERKUNDE of theoretische ethiek
de "streng wetenschappelijke", wijl van alle
vooroordeelen onafhankelijke en daarom "prae-
dictatoorse ethiek" ging verstaan en daartegen-
over de ZEDELEER, wijl aan vooroordeelen en
"geloofsvervoeringen" gebonden, als minderwaar-
dig, geloof aan en daarom buiten het akademi-
sch domein sloot.

Alsof ook een theorie omtrent vragen als die
hier genoemde, krachtens het innig verband
tusschen levensbeschouwing en wereldbeschou-
wing, van "vooroordeelen" en "geloofsvervoer-
ingen" ooit vrij zou zijn.

En nog bedenkelijker werd de zaak, toen men
de dui tot eere gebrachte ZEDEKUNDE kortweg
met de wijzegeer ethiek en de dui gedene-
erde ZEDELEER met de theologische ethiek ging
identificeren. Een bovendien onjuiste vereen-
selving, wijl de wijzegeer ethiek evenveer haar
praktisch of "gedragseleidend" element, als de
theologische ethiek haar theoretisch of "beschouwend"
element heeft. Want, al is het ook waar, dat vragen
naar het ontstaan en het wezen van het zedelijke,
van den plicht, de deugd en het goed, van het
geweten en van de zedelijke beoordeling, sedert
in de 17e eeuw zich de filosofie van de theologie
geëmancipeerd had, weer meer op den voorgrond
kwamen, even waar is, dat de theologische ethiek
zoo bij Roomschen als Protestanten met deze
theoretische vragen toch rekening had gehouden en
nog houdt.

Maar hoe onjuist de bovengenoemde vereen-
selving ook is, zij heeft als gevolg gehad, dat nu
jaren lang aan onze openbare universiteiten,
behoudens enkele uitzonderingen, geen CHRISTE-
LIJKE ETHIKA is onderwezen.

Onder den naam van ZEDEKUNDE is bijna
steeds de WISGERIGE ETHIEK voorgedragen.
Spreekend van de Universiteiten zegt nu ook
Prof. de LA SAUSSAYE in de voorrede van zijn
hier door mij te bespreken boek: "Velen
wijzen eenzijdig hun aandacht aan wijzegeer
moraal; het is opmerkelijk dat ten onzent in
de theologische faculteiten, nu ruim 30 jaren
lang, behoudens twee uitzonderingen (Beets te
Utrecht en schrijver deszes te Leiden) steeds
philosophische, geen christelijke moraal is ge-
doeerd."

Ik weet niet of het met die maar twee uitzonderingen
nu wel geheel in den haak is. Maar niettemin is dit
woord een onwraakbaar getuigenis, dat het
voorschrijft der Wet omtrent het doceren van
ZEDEKUNDE voor de Christelijke ethiek ongunstig
is geweest.

Een omstandigheid, die op haar beurt niet
gunstig is geweest voor Theologie en Kerk.

De theologische ethiek raakte, verbannen van
de universiteiten, en was er nog erger aan toe
dan haar medebanneling, de theologische dog-
matiek, die althans een onderdak in de semi-
naria vond.

Uitgesloten van het academisch domein, werd
bij de joggere generale der wetenschappelijke
gevormden voor haar geen belangstelling meer
gemaakt. Straks als predikers en zielzorgers op-
getreden, bepaalt zich de kennis der ETHIKA
van de aldus academisch gevormden, tenzij
elgen studie aanvult, allereerst tot de HISTORIA
PHILOSOPHIAE MORALIS. Verder tot dat deel der
zoo in de mode zijnde SOCIOLOGIE, hetwelk
handelt van de Zedekunde of Ethnographie,
wat nog iets anders is dan zedekunde, en bij
desen schat van geleerdheid komt dan ook nog
wat kennis van heidense ethiek met name
van die van het BUDDHISME.

Nu valt i tte ontkennen, dat onder al dit
geleerd ethisch apparaat dat laatste stuk, met
het oog op de, ook zeer in de mode zijnde,
nieuwe THEOSOFIE, voor prediker en ziel-
zorger nogwel het minst onbruikbare is. Maar
evenmin valt te ontkennen, dat wat hij van
ethiek het meest noodig heeft te weten, in zijn
toerusting ontbreekt. Het laat zich dan ook
voorzien, dat hij én als prediker, wijl de pre-
dikant, die zich immers tot heel de mensche-
lijke ziel heeft te richten, naast een dogmatisch
en mystiek, ook een ethisch element niet mag
missen, én als conductor de conscience, teleur-
stellingen zal hebben én geven.

Het is dan ook denkbaar, dat "voorzienige"
studenten, die zich dus zien toerusten, bij zich

zelf denken, al zullen zij het ook om meer dan
een reden niet zeggen:

Geren erlassen tot dir deze moralische Del-
hatusse.

Onder deze omstandigheid is het bijzonder
te waardeeren, dat Prof. CHANTÉPIE DE LA
SAUSSAYE zich door het hoog opdoen van
"streng wetenschappelijk" en "ethika die geen
prae-dictaat dult", niet heeft laten verbijsteren.
Door toch zijn onderwijs in de ZEDEKUNDE
zoo in te richten, dat het een doceren van
Christelijke moraal bleef, heeft hij zijnerzijds
de nadeelige gevolgen van de wetsbepaling
gemitigeerd.

Dit blijkt uit zijn boek.

Want wel waarschuwt de schrijver van HET
CHRISTELIJK LEVEN ons in zijn Voorrede tegen
het "in dit zijn geschrift een stenogram of dictaat
van zijn collegies zien". Maar ook uit de onstand-
heid, dat hij in diezelfde Voorrede, bij het
brengen van zijn dank aan hen, die tot de uitgave
van het boek hebben medegewerkt, ook gedekt
het aandeel dat zijn studenten aan zijn arbeid
hebben gehad", mag zeker worden afgeleid, dat
er bij wat op de katheder werd voorgedragen en
wat in het boek wordt geboden, congenialiteit is.

Metterdaad is dit boek dan ook een Christe-
lijke ethiek. Het eert het Christenbhart — men
vergunne mij deze ietwat klinkende, maar daar-
bij zeer gemeende uitdrukking, — van den
Schrijver, dat hij zich, ook als academisch
docent, niet schaaft het evangelie van Christus.

En met te meer sympathie begroet ik de
verschijning van dit boek, omdat onze eigen
wetenschappelijke literatuur, wat de nieuwere
betreft, op dit gebied zoo arm is. HET CHRISTELIJK
LEVEN toch is het eerste meer omvangrijke
werk dat over Christelijke moraal, althans van
protestantische zijde, na vele jaren ten onzent
verschijnt.

Want wel verscheen nog in 1894 de ZEDERKUNDE
van den Amsterdamschen oud-hoogleraar Dr. S.
HORESTRA; maar "Christelijk" in den zin van
"de bron en de kracht van het christelijk-
zedelijk leven zoeken in de geloofsgemeenschap
met Jezus Christus en door Hem met God",
zoals de LA SAUSSAYE het in de voorrede van
zijn HET CHRISTELIJK LEVEN omschrijft, — is
een praedictaat dat de moderne-theoloog Dr.
HORESTRA aan de door hem in zijn ZEDERKUNDE
voorgedragen moraal, zeker ook zelf niet zou
hebben toegekend.

Deze christelijke ethiek welke de Leidse
hoogleraar "van studenten, predikanten en
beschafde christenen biedt" zal men niet lezen
zonder getroffen te zijn door tal van schoone
gedachten en rake opmerkingen. Wie zich ooit
geroepen mocht voelen LICHTSTRALEN uit de
werken van den heer CHANTÉPIE DE LA SAUSSAYE
te verzamelen, zal uit dit zijn werk vele kun-
nen opraven.

Er komen echter ook "toespelingen en zijes",
bepaald aan het adres van ons gereformeerden
in voor, waar men, rekening houdend met het
odium theologicum, wel altijd een psychologische
verklaring voor kan vinden, maar die men, naar
de norm van ethische beoordeling niet altijd
kan goedkeuren.

Het ten vorigen jare verschenen eerste deel
van HET CHRISTELIJK LEVEN bevat met een
INLEIDING, de eerste drie en te begin der
vierde van de vijf hoofdafdeelingen waaruit het
gehele werk bestaat zal.

Het tweede deel, waarvan de stof grooten-
deels gereed ligt, hoopt Prof. SAUSSAYE zoo
mogelijk nog in dit jaar te doen verschijnen.

De vijf hoofdafdeelingen zijn:

- I. 's Menschen aanleg en bestemming.
- II. Het leven in de sonde.
- III. Het begin van het nieuwe leven.
- IV. Het persoonlijk Christelijk leven.
- V. Het leven in de kringen der gemeenschap.

Ik hoop de volgende week de bespreking
van dit werk te vervolgen.

G.

Verenigingsleven.

STATISTIEKEN?

Bekend is het woord der Heilige Schriit,
volgens hetwelk ons geven van almoezen zoo
behoort te geschieden, dat de ééne hand niet
weet wat de andere hand doet, en dat we ons
loon verliezen, indien we, bij het doen van
weldaden, voor ons laten trompetten en ba-
sullen.

Als men aan dat woord denkt, dan wordt
dubbele weersin opgewekt bij het lezen van
de krantenberichten over de gaven, die voor
goede doeleinden gegeven worden door mannen
als Carnegie, Rockefeller e. a.

Het schijnt, dat men in Amerika van dergel-
ijke giften of schenkingen statistieken opmaakt,
want nog onlangs, toen de beide genoemde
kapitalisten groote sommen weggeschonken, kon
men in de bladen lezen, tot welke bedragen
de totalen hunner schenkingen reeds waren
gevoerd.

Nu zal men zeggen, dat er een verschil is
tusschen schenkingen van groote sommen voor
allerlei nuttige stichtingen van onderwijs en
wetenschap en wat dies meer zij en het geven
van almoezen; en dat is ook volkomen juist;
maar veel tegenspraak zal wel niet behoeven
te worden geducht, als gezegd wordt, dat het-
geen de Heere Jezus over het geven van
almoezen seide, een regel bevat, die bij
analogie op ander terrein, waarop de mild-
dadigheid beoefend wordt, kan worden toegepast.

Het "geeft zonder iets weder te hopen",
langen tijd ten onrechte zoo uitgelegd, dat men
geen geld op interest móet uittreken, maar
zeker wel óók in dien zin worden uitgelegd,
dat men bij zijne giften niet geleid moet wor-
den door de gedachte, dat men met bijzondere
eere zal worden vermeld, maar dat men zooveel
mogelijk moet geven in zulk een vorm, dat het
weder ontvangen van eer of aanzien of wat dan
ook, is buitengesloten.

Van uit dit standpunt bezien, vervullen de
groote schenkingen van de Amerikaansche
grootkapitalisten, welke op zoo weinig synpa-
thische wijze worden aangekondigd, eer met
weersin, dan dat ze verheffend werken.

Toch meene men niet, dat hetgeen hier
gebranderkt wordt, alleen in Amerika en
andere vreemde landen, maar niet ten onzent
voorkomt, want de Amerikaansche methode is
ook bij ons inheemsch. Met dit verschil echter,
dat de grootste schenkingen die bij ons gedaan
worden, van weinig of geen betekenis zijn
tegenover de giften, die ginds gegeven worden.

Wie mocht twijfelen aan de juistheid dezer
bewering, moet maar eens nagaan, wat bij
verkiezingen voor openbare lichamen zoo al
plaats vindt. Hij zal dan bemerken, dat menig
candidaat aanbevolen wordt met het argument,
dat hij zoo- of zooveel gegeven heeft voor deze
of gene zaak van algemeen belang.

Oaalgang nog werd in een groote zaal een
zeker candidaat aanbevolen door middel van
een verkiezingsblad, dat een formeele statistiek

bevatte van al de weldaden die de betrokkene
verricht had.

Dit systeem moet ten eenenmale afgekeurd
worden, omdat het den goeden geest bederft,
die het geven beheerschen moet.

Onze tijd is echter nu eenmaal een tijd van
statistiek. Men heeft van alle mogelijke
massaverschijnselen statistische overzichten, die
zeker, indien ze met kennis van zaken worden
gelezen, eenig inzicht kunnen geven in de
numerieke waarde en betekenis van bepaalde
gebeurtenissen en die ongetwijfeld in menig
geval kunnen aanwijzen, in welken zin maat-
regelen moeten worden genomen om eenige
goede zaak te bevorderen of eenig kwaad te
bestrijden.

En nu zal men wellicht vragen, of het niet
goed zou zijn, ook van den arbeid der mild-
dadigheid eens statistiek te gaan maken, om te
zien hoe het met die weldadigheid ten onzent
staat. Die vraag zou wellicht enigszins
bevestigend beantwoord behooren te worden,
indien zoodanige statistieken eenig nut konden
uitoefenen.

Het is echter niet wel in te zien, welk nut
men er mede zou kunnen verrichten. Zijn zoo-
danige statistieken bedoeld om, helemaal op
zichzelf, eens te laten zien, hoeveel toch wel
gegeven wordt, dan zijn ze reeds daarom ver-
oordeeld, en oorzaak, dat het loon verloren
gaat; wat nog in veel ernstiger mate doorgaat
indien de bedoeling is, te doen uitkomen, dat
het eene deel des volks zooveel meer doet dan
het andere deel. Hetzelfde zou ook van kracht
zijn, indien men wilde gaan aantoonen, dat in
ons land per hoofd der bevolking meer gegeven
wordt dan in andere landen.

Weldadigheidstatistieken hebben trouwens
natuurlijk slechts zeer geringe waarde voor de
kennis der oeconomiche toestanden, omdat het
geven eerst in de tweede of derde plaats be-
heerscht wordt door oeconomiche omstandig-
heden en veelmeer door zekere gezindheid des
harten, die voor de kennis der oeconomiche
verschijnselen niet veel waarde heeft.

De kennis van statistische cijfers in sake het
geven voor allerlei Christelijken en anderen
philantropischen arbeid zou dus alleen eenige
waarde kunnen hebben, indien men de be-
doeling had, dat in ons land veel te weinig
gegeven wordt, althans veel minder dan in
andere landen.

Maar ook zoo bedoeld is de waarde van
zulke statistieken zeer gering, want ten eerste
is het haast ondenkbaar, dat men in andere
landen statistieken zou hebben, die met de
onze waren te vergelijken, en ten tweede mag
wel in zeer sterke mate betwijfeld worden, of
men de milddadigheid in een land op kan
voeren door aan te toonen, dat zij elders ons
voort is. Ten dere moge concurrentie tusschen
twee of meer personen en ook nog tusschen
verschillende groepen van een volk iets uit-
richten, de concurrentie tusschen de volken
oording zal wel geheel werkloos kunnen
worden geacht.

Neen, voor een zeer speciaal doel mogen
statistieken over de geldelijke deelname aan
philantropischen arbeid, aan den arbeid dus
o. a. van het verenigingsleven, nut en be-
tekenis hebben, generale statistieken kunnen
geen nut hebben en zouden licht nadeelig
werken.

De milddadigheid moet door twee heel andere
vragen bepaald worden. Ten eerste door de
vraag, hoeveel arbeid er is, die niet aangevat
kan worden, die stil moet liggen of met halve
kracht verricht worden, omdat er niet ge-
noeg geld is. En ten tweede door de vraag,
of ieder voor zich wel zooveel afdoend van
hetgeen hem de Heere heeft toebedorft, als hij
mij afdoende.

Wat het eerste aangaat, mag wel gevraagd
of het noodig is, aan te toonen, dat er werk
te over is. Ziet niet ieder om zich heen Chris-
telijken arbeid wachtende, die gedaan of béter
gedaan zou kunnen en moeten worden, indien
er maar geld was. Is het niet, om nu maar iets
zeer ergs te noemen, verschrikkelijk, dat in
plaatsen, waar het geld toch wel is, ieten
gewerkt moet worden om het geld bijeen te
brengen, noodig voor den bouw eener Chris-
telijke lagere school, waarop de kinderen
onzes volks zitten te wachten; om maar niet te
spreken van het verder voortgezette onderwijs,
dat in onze steden van Christelijken kant over
het geheel nog vrijwel verwaarloosd wordt?

En nu zegt men wel, dat uit dezelfde portemon-
naie's telkens en telkens weer zooveel ge-
vraagd wordt en voor telkens meer en telkens
nieuw zaken; maar als die klacht juist wordt,
mag toch gevraagd, of we reeds zoover zijn, dat
we geven boven of zelfs ook maar naar ver-
mogen.

Zeker, als men vraagt, wat gegeven moet wor-
den, dan is men spoedig aan een grens toe-
gekomen; maar als men, heel anders, vraagt,
hoeveel mag gegeven worden, zonder dat men
voor God onverantwoordelijk handelt, dan is
het haast, alsof er geen grens te bekennen is
en alsof gaandeweg hooger gegaan kon worden,
zonder dat men schade ondervindt.

De arme weduwe in den tempel gaf, naar
menscheijk inzicht, boven haar vermogen, op
overantwoordelijke wijze. Als we allen eens
zoo deden, zou er dan zooveel noodige arbeid
moeten blijven wachten?

Buitenland.

Noorwegen. De Inwendige Zending.
In Noorwegen speelt de Inwendige Zending
een groote rol. Gelijk wij reeds mededeelden, is
er in dit land voor honderd jaar een groote
geestelijke beweging ontstaan door den arbeid
van Hauge. Deze beweging liep in kerkelijk
spoor, wanneer er mannen gevonden werden,
die de kunst verstonden het nieuw ontwaakte
leven voor de kerk te gebruiken. Zulke mannen
waren de professoren in de Godgeleerdheid
Johnson en Caspari, die het vertrouwen van
alle Christenen in Noorwegen hadden en predi-
kanten vormden, die gaarne met de mannen
der Inwendige Zending samenwerkten. Maar er
waren ook volgers van Hauge, die volgens ons
ten onrechte beschuldigd worden in een onker-
kelijk spoor te loopen, hetgeen het geval is
met vele kleine verenigingen of gezelschappen,
wier bloei door het optreden van de moderne
Theologie in Noorwegen in de hand gewerkt
wordt. Men denke echter niet, dat zij die
onkerkelijk genoemd worden, er voor ijveren
om de Kerk des Heeren als overbodig op zijde
te zetten. Neen, zij verlangen slechts, niet in de
wegen, waarin zich thans de Lutherse Staatkerk
van Noorwegen beweegt, te wandelen. Zij richt-
ten een school op waarin zendingen gevormd
worden; ook stichtten zij een school voor opleiding
van leekenpredikers, om "de vrije gemeente"
van predikanten te voorzien. Men is in die
kringen van oordeel, dat eenmaal "eene vrije
Bijbelsche Kerk" uit de Staatkerk zal te

voorschijn treden als een vlinder uit haar pop.
Daartoe moet niet alleen de verkondiging van
het Woord vrij zijn (dit werd toegestaan in 1842
toen het Conventieklapkaat, op grond waarvan
Hauge in de gevangenis werd gesloten, opge-
heven is), maar ook de bediening van Doop en
Avondmaal.

Men kwam tot de overtuiging, dat voor de
ontwikkeling van gemeentelijk leven, de opwek-
king niet alleen voldoende is; dat daarbij ook
de bediening der sacramenten behoort plaats te
hebben. Het wordt in Noorwegen reeds oog-
luikend toegelaten om het Heilig Avondmaal
te bedienen, daar niemand er voor gestraft
wordt, wanneer hij dit doet, al is het nog door
de wetten des lands verboden. Als men nu de
bediening van den doop er bij kan voegen, "dan
hebben wij werkelijk Bijbelsche gemeenten, uit
louter echte Christenen bestaande", zoo laat een
voorzitter der Inwendige Zending zich hooren.
Nu zal men in verloop van tijd wel leeren, dat
men eene reine kerk, een kerk van enkel ge-
loovigen, nooit verkrijgen zal en dat het reeds
veel is, wanneer men eene belijvende Kerk
heeft en in stand houden kan.

Gemengd Nieuws.

De Luther-rol. Het Evangelisch Consistorium
te Brunswijk bepaalde, dat de predikanten ook in
hun buiten-ambtelijk verkeer, dus ook op de straat,
een kleed moeten dragen, waardoor het aan den dag
komt welk ambt zij bekleeden. De superintendent
gaf, toen hiertegen bedenking ingebracht werd,
te kennen, dat van de hoogste plaats het ge-
wenscht werd dat predikanten altijd door in ambts-
kleeding zouden verschijnen en dat hij daarom de
vrijheid genomen had, de predikanten daarmede
beoefend te maken.

Dezer dagen werd nu te Brunswijk eene verga-
dering gehouden door de vereniging van predi-
kanten uit de landkerk en daar werd de volgende
resolutie aangenomen: "De gewenschte invoering
van een buitengewone ambtskleeding is in tegen-
spraak met het wezen van de Evangelische predi-
kantenstand en met het ambt dat Evangelische
predikanten bekleeden; het bemoeilijkt de
leeraren bij hun herderlijken arbeid en moet
daarom afgewezen worden. Het is te wenschen dat
in dit opzicht op de kandidaten geen druk uitge-
oefend worde." Deze resolutie werd volgens het
besluit der vereniging door het moderamen aan
het Consistorium overgemaakt met verzoek ook
aan de hoogste plaats daarvan mededeeling te
doen. Men kan verwachten dat deze zaak ook in
den Landdag ter sprake komt! De machthebbers
in Brunswijk schijnen niet te verstaan, dat er in
eene Protestantische kerk van geen ambtskleeding
sprake mag zijn, omdat het onderscheid tusschen
clerus en volk is weggevallen.

De regering en de zending in Duitschland.
Ook in Duitschland is de regering van lieverlede
anders gaan denken over de zending. De laatste
rede van den Staatssecretaris Lindquist gewaande
van het Christendom over de inboorlingen als iets
dat op het gebied der koloniale politiek tot de
wenschelijke zaken behoort, waaruit bleek dat er
bij de regering in hare positie tegenover de zending
een ommekeer kwam. In een Duitsch orgaan
vinden wij de volgende juiste opmerking: "Hoe-
wel de zending geen staatssubsidie van de rege-
ring mag wenschen voor haar bekeeringarbeid,
zoo zal het haar te stade komen, wanneer in het
moederland de belangstelling voor haar werk ook
in koloniale kringen toeneemt en wanneer de
regering den beschavenden arbeid der zending in
de scholen en aan de kranten ondersteunt."

De zending in Duitschland heeft echter met
grote finantsele moeilijkheden te worstelen. In
November had de Leipziger Mission een tekort
van 785,000. De "Gosmische Mission" zegt in
een "bede om hulp", dat hare inkomsten belang-
rijk verminderden en dat hare middelen bijna
verbruikt zijn. De Broedergemeente zowel als de
Noord-Duitse Missie leven onder den zwaren
druk van tekorten, die ten deele van vroegere
jaren zijn. De Berlijnsche en Breklumsche zending
vreessen evenzeer een tekort, wanneer zich niet
haar vrienden in de Kerktweek zeer inspannen om
krachtadige hulp te verleenen.

Het Duitsch Reichsgericht besliste dezer dagen
dat eene kerkelijke gemeente verplicht is, de toe-
gaangen tot het kerkgebouw in zoodanigen toestand
te houden dat men zich zonder gevaar naar de
godsdienstoefening kan begeven. Op 26 Dec. 1906
viel eene ongekunde vrouw op weg naar de kerk
van Schlau niet ver van de kerkdeur tengevoel
van gladheid, en brak daarbij een been. Zij
eischte daarop van de kerkelijke gemeente eene
schadevergoeding van 209 mark wegens verpleging
en eene jaarlijkse rente van 600 mark, omdat
zij niet meer in staat was den kost te verdienen.
Deze zaak kwam ten slotte voor het Reichsge-
richt, dat overwoog: de kerkgemeente noodigt de
gemeentelieden tot het bijwonen der godsdienst-
oefeningen uit en is daardoor oorzaak dat een
levendig verkeer ontstaat, waardoor de verplichting
op haar rust ook de toegaangen tot het kerkgebouw,
en dat niet in den engsten zin, maar ook het
straatplein onmiddellijk voor de kerk, dat door de
kerkbezoekers betreden wordt, voor den aanvang
der Godsdienstoefeningen te reinigen en geschikt
voor het verkeer te maken. Deze verplichting
blijft op het kerkbestuur rusten, ook al zou het
plein voor het kerkgebouw niet het eigendom der
kerklijke gemeente zijn en, wordt niet weggenomen
in het onderhavige geval, dat de godsdienst-
oefening in den zden Kerstdag plaats heeft.
Dienstgevoel moest de kerk aan de vrouw de
gevraagde schadevergoeding betalen.

Een tweede zaak kwam te Buttsdadt voor.
Mevrouw L. ging op 30 Sept. de treden van de
van buiten aangebrachte trap, die toegang tot het
kerkgebouw verliet, af. Zij gleed daarbij uit en
brak haar rechterarm. Haar echtgenoot eischte
75 mark voor de doctorrekening, 300 mark
"Schmerzengeld" en een jaargeld van 400 mark.
Door het hoogste gerechtshof werd de helft van de
gevraagde sommen den klager toegewezen. Deze
rechtbank oordeelde, dat de vrouw struikelde door
een gat in de negende trap. Door dat gat was
het gevaarlijk die trap af te gaan. De kerk had
pas voor verfraaiing van het gebouw 18000 mark
niggegeven, zonder dat men het noodig geacht had
den toestand van de trap te verbeteren. Voor dit
verzuim van den "Vorstand" der kerkelijke ge-
meente, werd de gemeente verantwoordelijk gesteld,
zoodat deze zal kunnen betalen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DEN STRIK ONTKOMEN.

II.

ERN HUICHELAAR.

Uw Herder zal niet slapen.

MARNIX.

Caldon-house, waarheen wij den lezer ver-
zoeken ons thans te vergezellen, was een dier
oude schilderachtige gebouwen, wier juiste be-
schrijving de pen van een Walter Scott zou
vereischen, en die thans in Engeland meer en
meer zeldzaam worden. Gesticht onder de
regering van Hendrik V, in de oorlogen
gedeeltelijk verwoest, later weder hersteld, was
het van den eenen eigenaar naar den anderen
overgegaan, tot het eindelijk door aankoop was
gekomen in de handen van Richard Hainsley,

lid van de rechtbank en grondeigenaar in het
graafschap.

De man, met wiens soon wij zoo even
kennis maakten, behoorde tot degenen, die de
kunst verstaan om als 't getij verlopen is de
bakens te versetten, die voor- of achteruit gaan,
alles met een vastgesteld doel — hun eigen
voordeel. Zoo was er ook in zijne meening
niets dwazer en onvoordeliger dan een be-
paalde godsdienstige richting aan te kleven, in
een land, waar soms de vorst bepaalde wat de
onderdaan had te gelooven. Aan alle waarach-
tige gemoedsvertoeging vreemd, was hij niet
geen de minste zarseling onder Hendrik VIII
van de Roomsche kerk tot het door dien koning
geschapene staatskerkelijke lichaam overgegaan;
en de uitkomst had bewezen dat die eene
verstandige daad geweest was. Immers hij
dankte er zijn plaats in de rechtbank aan.
Wederom was het om deze te behouden, dat
hij, toen Maria op den troon kwam, zich ge-
maakt had tot de Roomsche kerk terug te keeren,
en er zoolang in te blijven als zijn belang zou
medebrengen.

Bij al het gevoel van afkeer, dat zulk een
gedrag onwillekeurig in een Christelijk gemoed
opwekt, zal het goed zijn op te merken dat,
voor hem die niet in waarheid hervormd, en
tot nieuw leven in den Heiland herboren was,<

lid van de rechtbank niet moeilijk zou vallen, hem op zijne reis naar Schotland te volgen. Intusschen, ik heb een afschuw van dergelijke diogen, en daar hij hier in het noorden wacht, en door velen gezocht wordt, wil ik u in het geheim een goeden raad geven. Hij moet eenigen tijd hier vertoeven; dat brengt de vervolgers op het dwaalspoor, en hij zal later des te beter kunnen ontvluchten."

"Maar mijn woning is te klein, en men zou hem er spoedig vinden," hernam Brouwers. "Gij hebt gelijk," antwoordde Hainsley; "welnu, ik ben eenmaal zoover gegaan, ik neem het overige voor mijn rekening. Laat Ruthert bij mij komen, ik waag het. Wees slechts zoo goed hem te schrijven, dat hij veilig komen kan, en waarheen hij zich te wenden heeft. Dat werk is u wel toevertrouwd, maar vooraf uw eerewoord, dat hij mij niet verraden sult. Gij begrijpt, een lid van de rechtbank die een ketter voorhelpt; — het kon mij mijn hoofd kosten."

"God zegene u," sprak de Vlaming, geroerd, "hoe zou ik u verraden kunnen? Maar ik zal God bidden, dat Hij uw oogen opene, om Zijn heilijk licht te aanschouwen, edele heer." Den huichelenden landheer vloog een bloe over 't gelaat bij deze woorden; hij trilde een oogenblik, maar zich vernemend, herinnerde hij kleine Broos nog eens aan de afspraak, en vertrok. Onze argeloze vriend toog onmiddellijk aan 't werk. Het viel hem, den Protestant, niet moeilijk Lawrence Ruthert een schrijven te doen toekomen, dat alles bevatte wat wij reeds weten. En deze begaf zich, inderdaad voornemens naar Schotland te wijken, op weg, God dankende, die tot hertoe het pad had effen gemaakt. Weinig dacht hij, dat zijne reis hem den leeuw in den muil voerde, maar ook dan wist hij, dat de God van Daniël nog leefde, en wonderen deed als altijd.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Hellevoetsluis en Boornbergum, H. Lanning, cand. te Zwello. — Middelharnis, R. de Jager, te Broombrugge. — Garijp, (Fr.), K. Minema, te Oosterece.

AANGENOMEN: IJmuiden, R. W. Huizing, te Koudekerk s/d. Rijn. — Marken, Dr. H. C. Rutgers, prop. te Amsterdam. — Anna-Jacoba-Polder, P. E. v. Schaik, te Zonnemaire.

BEDANKT: Oostwedde, W. Oosterheert, te Midwolde (Oldambt). — Purmerend, G. Meijer, te Marum. — Schoondijke, Ridderkerk en Oostburg, Dr. H. C. Rutgers, prop. te Amsterdam. — Zuid-Beierland, S. Kamper, te Haastrecht.

Waarder. Nadat onze gemeente elf maanden berderloos is geweest, werd Zondag 11. onse be-roepen leeraar, Dr. G. Verrij, van Giessen Oud en Nieuwkerk tot ons gekomen, tot zijn dienstwerk ingeleid door Dr. R. J. W. Rudolph, van Leiden, die tot tekstwoord had gekozen Jesaja 58: 11a. Dr. Verrij deed des avonds zijne intrede met een predikatie naar aanleiding van Daniël 6: 17b. Na de gebruikelijke toespoken werd de nieuwe leeraar toegesproken door Dr. J. W. Gunst, van Woerden, als consulent der gemeente, die Psalm 122: 3 verocht te zingen, waarna Dr. G. Elshove van Bodegraven, hem namens de classe Woerden een zeer hartelijk welkom toeriep.

Beide mten was het kerkgebouw goed gevuld. Stelde de Heere hem ook hier tot een rijken zegen. Het adres van den kerkeraad is van nu af aan bij Dr. G. Verrij.

Hoorn. Onze leeraar, Dr. F. Zantinge, mocht Dinsdag den dag bedenken, dat hij voor 25 jaren te Makkum in de bediening des Woords is bevestigd.

's Avonds kwam de Gemeente in het kerkgebouw samen onder leiding van den heer D. Fokkema, om bijeen van hulde aan te bieden aan haar beminden leeraar.

Namens de Gemeente werd bij monde van den voorzitter der vergadering, een voorwerp als blijvend aandenken aangeboden en daarnavens een couvent.

Voorts werd de jubilaris nog namens de gemeente toegesproken door ouderling Jonker; namens de mansjeveeriging door een der dames, die mevrouw een bloemsuk aanbod en namens de jongelings-veeriging door een der leden.

Verder voerden nog het woord Dr. v. Dorp te Andijk, die namens de ambtsbroeders uit de clas-sis den jubilaris een enveloppe aanbod.

Da. Oussoren sprak namens de kerk Oppendoes, Dr. Hoek namens die te Enkhuzen, terwijl de broeders Kramer van Urk en Bos van Medemblik, namens hun kerken de heilwensen uitspraken.

Om half tien werd het zamenzijn gesloten, waarbij Dr. van Dorp in dankzegging voorsprak. Het was een genotvolle avond in de stampvolle kerk.

Da. Zantinge was bijbaat aangedaan voor zooveel liefde en hoogachting door hem onder-vonden.

Hattem. Da. J. Sybesma, beroepen naar Bunschooten en Spakenburg (A.), hoopt op Zondag 26 Februari afscheid te nemen van de gemeente en op Zondag 5 Maart intrede te doen in zijn nieuwe gemeente, na bevestiging te zijn door zijn vader, Da. G. Sybesma, van Wijhe.

Zwinnhoven. Onze beroepen leeraar, Dr. S. Hoek van Ruhrort, hoopt op Zondag 5 Maart e.k. zijne intrede te doen, na bevestiging te zijn door Da. H. van Dijk, te Zwammerdam.

Amsterdam. Door deputaten voor den medischen dienst is aan den kerkeraad voorgesteld te be-nemen in de plaats van Dr. Voegelsang, die aange-voeren is voor den medischen arbeid in het nieuw op te richten hospitaal te Solo, tot een geneesheer van het Petronella hospitaal te Joocja de heer J. Ofringa, doctorandus in de medicijnen, semi-arts, aan de Universiteit te Groningen.

Dit voorstel is in de jongste vergadering van den kerkeraad aanvaard.

Giften. Door de weduwe van wijlen den heer F. Kloppenburg (onlangs te Buitenpost overleden), is, op diens verlanen, aan de Kerk te Buitenpost 14000, aan de Kerk te Burum, zooals we reeds meldten, 14000 en aan die te Kollum met Kol-lumerpomp 8000 als gift geschonken.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Moordrecht, A. L. Th. v. d. Ven, te Culemborg. — Eisinge (Gr.), A. T. de Boer, te Lippenhuizen (Fr.). — Harmelen, J. W. H. Kalk-man, em.-pred., te Hilversum. — Oude-Tong, J. Kraay, te Leerdijk. — Amsterdam (vac. wijlen Dr. Hoedemaker) Dr. A. J. de Sopper, te Velsen. — Haskerhorne ca., T. v. d. Brug, te Buurmahlen. — Oudekerk s/d. Vael, B. Batelaan, te Hooge-veen. — Tholen (se predikantspl.), W. Bieshaar, te Zetten.

AANGENOMEN: Purmerland (toes.) A. de Voogd, cand. te Amsterdam. — Borelio, F. Reitsma, te Noordwolde (Fr.). — Wedde (Gr.), A. Tiesens, te Oudendijk (N.H.).

BEDANKT: Amide en Tienhoven, L. v. Mastrigt, te Barneveld. — Stompeteren (Noordschermer), I. H. C. Kater te de Rijk (N.H.). — Helmond, F. J. W. v. d. Kieboom, te Zalt-Bommel.

Advertentien.

Onze geliefde Ouders en Pleegouders
Dr. J. J. KOOPMANS

H. KOOPMANS—EMMINK
hopen D. V. 3 Februari a. s. hun

25-jarige Echtevereeniging
te gedenken, terwijl onze beminde Vader
14 Februari a. s. zijn

25-jarige Ambtsbediening
hoopt te vieren.

Kampen, J. J. KOOPMANS.
Amsterdam, J. P. A. KOOPMANS.
Grijpskerke, J. H. KOOPMANS.
Amsterdam, J. TIEL.
Grijpskerke, 27 Januari 1911.

Heden overleed in de volle verzekerdheid
des Geloofs, tot onze diepe droefheid,
onze innig geliefde Echtgenoot, Vader,
Behuwd, Grootvader en Zwager
ANTONIE JOHANNES STAL,
Oud Distrikts Inspecteur der Spoorwegdiensten,
in den ouderdom van 71 jaren.

C. J. STAL—VAN FENEMA.
J. HAMBURGER—STAL.
Dr. D. J. HAMBURGER.
R. C. S. HAMBURGER.
J. S. C. VAN FENEMA.
Utrecht, 20 Januari 1911.

Heden overleed mijn geliefde echtgenoot,
de Weleerwaarde Heer
C. L. D. VAN COEVERDEN ADRIANI,
emeritus predikant, in den ouderdom van
67 jaar.

Mevr. de Wede.
G. S. VAN COEVERDEN ADRIANI—
VERHOVEN.
Velp, 21 Januari 1911.

Tot onze diepe droefheid overleed heden,
na een zeer geduldig lijden, onze innig
geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd-
en Grootvader, de Heer

T. I. DIJKSTRA,

in den ouderdom van ruim 54 jaar.

Dat hij de eeuwige rust is ingegaan
lenigt onze smart.

A. DIJKSTRA—SONNEMA.
S. v. d. MEULEN—DIJKSTRA.
T. G. v. d. MEULEN.
F. DIJKSTRA.
J. DIJKSTRA.
L. DIJKSTRA.
K. DIJKSTRA.
J. DIJKSTRA.
Dokkum, 23 Januari 1911.

Voor de even talrijke als hartelijke blijken
van deelneming, die ons in onzen zwaren rouw
heftelijk hebben vertroost, betuigen wij langz
dezen weg onzen oprechten dank.

Wed. R. FERWERDA—VERDONK.

Dr. T. FERWERDA.
Monnikendam, 23 Januari 1911.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

OORLOG.

Nu kochten we de laatste Ex. van dat be-
kende werk, geschreven door L. PENNING, get.:
DE OORLOG IN Z-AFRIKA, waar-
van destijds 100000 Ex. zijn verkocht voor
1/5.—. Iedereen kent ze wel, had ze gaarne
willen hebben, doch, de prijs was te hoog.
Doch thans? . . . Die twee zware deelen, vol
met platen, ruim 800 bladz. en door PENNING
geschreven, worden nu franco thuis gezonden
aan ieder die postwissel zendt à 1/35 aan

H. VERHOOG, Halfweg.
Wie ze in twee keurige stempelbanden wenscht
te ontvangen zende 2/25, dat is dus slechts
10 90. tegen vroeger 1/30. Schrijf er vooral bij:
Oorlog Z-Afr.

Groote Werken
van **C. H. SPURGEON.**

De Wonderen van den Heiland,
verklaard voor Zijne gemeente op aarde. Nieuwe
grootte uitgave voor slechts 1/25. In
Prachtband slechts 2/75.

De Gelijkenissen van den Heiland,
verklaard en toegepast. Nieuwe grootte uit-
gave voor slechts 1/25. In Pracht-
band slechts 2/75.

Te bekomen bij den Uitgever D. BOLLE,
Hang 98 te Rotterdam en verder alom, Franco
na ontvangst van Postwissel, waarop
melden: Wonderen of Gelijkenissen.

R. C. VERWEIJCK,
Vragenboekje

op de Kieswet

ten dienste der Kiesers:

met volledige opgave van dis-
tricten, tabellen, enz.

— de DRUK —

bevattende de wijzigingen in 1900 aan-
gebracht, de staten, tabellen, enz.

Prijs 1 0.25, 25 Ex. f 5.—.

Amsterdam. W. KIRCHNER.

SIMOONS & Co.

Commissionairs in Effecten

DAMRAK 11 :: AMSTERDAM.

Aan- en Verkoop van Effecten.

Verzilveren van Coupons.

Geven en nemen Geld op

prolongatie.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

door den heer A. D. Duys te Elst f 33 50;
door den heer Jb. Vinhuizen uit Middelstum
f 87, uit Huizinge f 250, uit Sitswerd f 30
uit Toornwerd f 1, samen f 94; door den heer
W. van der Mark uit De Lier f 66 50, uit
Wateringen f 2, samen f 68 50; door den heer
C. M. van Houweling uit Peursum f 15 50; uit
Gieszen Nieuwkerk f 16 50, uit Gieszen Oudkerk
f 9, uit Molenaarsgraaf f 20 50, uit Brandwijk
f 11, uit Bieskensgraaf f 5, uit Wijngaarden
f 250, samen f 80; door den heer Jac. H. Maan
uit Tienhoven f 10 50, uit Breukelerveen f 10 50,
uit Maarssenveen f 5, samen f 26.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):
van de Geref. Kerk te Nieuw-Amsterdam
f 9 16; te Nieuw-Dordrecht f 7 83; te Emmen
f 9 83; te Gees f 8 03 1/2; te Coevorden f 8;
te Schoonebeek f 17 31 1/2; te Schoonoord f 2 80;
te Sleen f 6 13 1/2; te Zwello f 1 57.

Voor de Medische faculteit:

(Contributiën): door den heer A. D.
Duys te Elst f 2; door den heer W. van der
Mark te De Lier f 15 50.

Voor een Nieuw Gebouw:

door Dr. P. Jukkeneke van P. F. te W. f 15;
door Dr. S. Kamper van W. A. de R. f 250,
P. B. f 250, B. B. f 5; G. v. d. H. f 5; J. B.
f 1, J. K. f 2; P. O. f 1; S. d. W. f 1; P. O.
f 1, P. Z. f 250, samen f 2350, allen te Haar-
lemmeer; door Dr. J. J. Bajema van N. N.
f 150.

H. W. v. MARLE Jr.

Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

INDIE.

Ondergeteekende verzoekt vriendelijk doch
dringend, wanneer iemand van Gereformeerden
huize naar Indië vertrekt, opgave te mogen
ontvangen, al is het per briefkaart, van
naam en stoomschip.

D. J. B. WIJERS.

Kadlung (Wetvevreden).

W. TEN HAVE
VERVOLGEND
DEKANDIDAT
AMSTERDAM
Leas
rubriek
ZOEKLIJCHT
van
Hollandia.
Weekblad voor
Volk en Kerk.
Hoofred.
Dr. I. C. SIKKEL.
75 ct. per kwartaal.
Uitgever: W. ten Have.
Verschillende rubrieken,
verschillende medewerkers.
Hollandia wordt
hoe langer hoe meer
in 't Geref. gezin
gelezen.

Christel. Vereeniging van Nederlanders te Londen.

Bovengenoemde vereeniging verzadert elken Dinsdagavond te 8 uur in
't gebouw van het Deutsche Christel. „Kellerheim“, 48 Charlotte Street,
Fitzroy Square W.

Verdere inlichtingen verstrekt gaarne de Secretaris J. BOER,

50 Burnfoot Avenue Munster Rd. London S. W.

Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika.

gevestigd te Amsterdam, Keizersgracht 389,

Bijkantoor te Londen, 2. Great Winchesterstreet E. O.

Hoofdagentschap te PRETORIA.

Agentschappen te KAAPSTAD, BLOEMFONTEIN, JOHANNESBURG, POTCHEFSTROOM,

WITBANK en PREMIER MIENE.

CORRESPONDENTEN op alle Bankplaatsen in ZUID-AFRIKA alsmede op de voornaamste

havenplaatsen van OOST- en WEST-AFRIKA.

Koopt, verkoopt en incasseert Wissels en ander papier. Bezorgt Telegrafische

Uitbetalingen, verschaf. Creditbrieven, geeft voorschot op verschepte goederen, openi

rekeningen-courant en neemt geldes in deposito. Belast zich met Commissie- en Bank-

kosten in het algemeen.

Het Bijkantoor te Londen (Netherlands Bank of South-Africa, London Agency) belast

sich met de uitvoering van Effectenorders aan de Londensche Beurs.

Koninklijke Hollandsche Lloyd.

Geregelde Stoomvaartdienst tusschen

Nederland, Brazilië,

Uruguay en Argentinië.

Stoomschip „Zeelandia“

van Amsterdam 1 Febr.

van Lissabon 6 Febr.

van Amsterdam 11 Febr.

van Santos 14 Maart

Stoomschip „Rijnland“

van Amsterdam 1 Febr.

van Lissabon 6 Febr.

van Amsterdam 11 Febr.

van Santos 14 Maart

LEVENSVERZEKERING

de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING

INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen) Directie HENNY

KAPITAAL f 4.000.000 00

RESERVEFONDS ruim 1.420.000 00

WERKZAME AGENTEN GEVRAAGD.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.

Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.

Sluiten BELEENINGEN.

Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.

Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.

Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.

HILVERSUM, Langestraat 65.

HAARLEM, Kruisweg 69.

ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.

DORDRECHT, Wijngaard, hoek Wijbrugsteeg.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.

Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.

Sluiten BELEENINGEN.

Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.

Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.

Telefoon Intercommunale No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1.000.000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1909, f 2.547.160.—,

aan Pandbrieven f 2.536.950.—.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABUS, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A.

WITTEWAAL VAN STORTWEGEN, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, S. SIJTSMA

Raad van Toezicht: Jons. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven.

koers 98 1/2 %, in stukken van 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten

kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de

heeren: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21, te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Zeldzame gelegenheid!

De overname van den allén-

verkoop stelt mij in staat voor

slechts 2/75 een elegant extra

vlak Amerik. 14 karaats Double

Zwitsers ZAKHORLOGE aan

te bieden. Derselbe bezit een

accuraat 36 uur loopend Anker-

werk, merk „Speciosa“, en is lange electrischen

weg met echt goud overtrokken. Garantie voor

accuraat loopen 4 jaar; een st. f 275. 2 st.

f 510. Bij ieder horloge wordt een fijn vergulde

ketting gratis bijgevoegd. Geen risico daar ruilen

geloofde is, event. geld retour, verzending

ouder rembours.

H. SPINGARN, Krakau Oster

No. 275.

ABSHAUBIN's of

Anti-Rheumatische Watten.

Dere watten zijn het zekerst werkend middel

tegen alle pijnen of ongemakken door gevatte

koude ontstaan, bijzonder voor de sooszeer

gevreemde piag, Rheumathiek, Kies-

pijn, Schouderpijn, Spierpijn in nek, armen

of beenen enz. enz. Bij het heerschende weer

kan men spoedig van die boosze pijnen verlost

zijn door het gebruik mijner sinds 50 jaren

beroemde watten. Ze zijn uitstekend, goedkoop

en onschadelijk voor het gebruik tegen andere

kwalen.

Prijs 30 cents per pakje.

Verkrijgbaar bij den hoofdepouder A.

BREETVELT Az. Delft en verder bij:

W. A. Schade & Zonen, Amsterdam, Nieuwendijk.

Christian Annegarn, Amsterdam, Paleisstr. h.

Singel.

Gez. Mann, „de Huisvrouw“, Amsterdam,

Heiligenweg.

Jacobson & Manus, Amsterdam, Jodenbreestraat.

Mej. N. Moransard, Haarlem, „de Vijl“.